

Pekka Alho, Juha Niemi
& Juha Kääriä

TURKU AMK

Paraisten Brattnäsvikenin ja Gundvikin luontoarvot

Linnusto, viitasammakot, sudenkorennot

284

Raportteja

TURKU AMK

Pekka Alho, Juha Niemi &
Juha Kääriä

Paraisten Brattnäsvikenin ja Gundvikin luontoarvot

Linnusto, viitasammakot, sudenkorennot

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

LEADER

**I samma båt
samassa veneessä**

Turun ammattikorkeakoulun raportteja 284
Turun ammattikorkeakoulu
Turku 2021

ISBN 978-952-216-807-8 (pdf)
ISSN 1459-7764 (elektroninen)
<http://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522168078.pdf>

Turun AMK:n sarjajulkaisut:
turkuamk.fi/julkaisut

Sisältö

Johdanto	4
Maastokartoitukset 2020	6
Tulokset: Brattnäsviken	8
3.1 Brattnäsvikenin linnusto	9
3.2 Brattnäsvikenin sudenkorennot.....	11
3.3 Brattnäsvikenin viitasammakot ja lepakkohavainto	14
Tulokset: Gundvik	15
4.1. Gundvikenin linnusto.....	15
4.2 Sudenkorennot.....	18
4.3. Gundvikin viitasammakot.....	20
Tulosten arviointi	21
5.1 Kohteiden arvo ja uhanalaisuus.....	21
5.2 Tulosten arviointi ruo'on korjuun näkökulmasta.....	24
Lähteet	25

Johdanto

1

Raportin kartoitukset tehtiin osana ”Järviruon poisto saaristomereltä”-hanketta. Hankkeen tavoitteena oli tehdä selvitystyö rantojen käytöstä ja käyttöoikeuksista, ruon teollisen korjuun mahdollisuuksien ja edellytysten selvittämiseksi. Pilottialueiksi luontoarvojen osalta valikoituivat Brattnäsin lahti ja Gundvikenin luonnonsuojelualueet Paraisilla (kartta 1).

Lähtökohta ruon hyödyntämiselle on suhteellisen hyvä, sillä paljon järviruokoa kasvaa ”ei kenenkään maalla” ja intressit ovat yhtenevät niin rantojen omistajilla, kuin suojelualueiden hoidon tarpeella. Ruovikoiden hyödyntäminen ja korjuutyö edellyttävät kuitenkin suunnitelmallisuutta, jolla turvataan luontoarvot niiden lajien osalta, jotka ruovikoissa elävät ja niistä hyötyvät.

Hankkeen luontoselvitysten varsinaisina kohteina olivat järviruokovaroiltaan mittavat Brattnäsinlahden ja Gundvikenin suojelualueet. Muutamia muitakin ruokovaroiltaan korjuupotentiaalia omaavia alueita arvioitiin alustavasti. Näistä mainittakoon erityisesti Björköfjärden–Nilsbyviken–Kappelinranta-kokonaisuus, jossa paitsi järviruokoa, myös arvokkaampaa linnustoa vaikutti yhden veneellä tehdyn yleisluontoisen käyntikerran perusteella olevan huomionarvoisesti, runsaasta ranta-asutuksesta huolimatta. Luontoarvoiltaan niukemmilta vaikuttavia ruovikoita riittää alueella myös runsaasti, mutta tämä raportti keskittyy vain edellä mainittuihin suojelualueisiin.

Luontoselvityksiä tehtiin maastokaudella 2020. Aikavaraus ja budjetti eivät suunnitelun tässä vaiheessa mahdollistaneet kovin laajaa tai kattavaa potentiaalisten ruovikoalueiden luontokartoitusta. Tehtyjen kartoitusten perusteella saatiin kuitenkin hyvä yleiskuva valikoituneiden kohteiden nykytilasta.

Hanketta rahoittivat I samma båt -Leader toimintaryhmä, RH-Harvesting Oy sekä Saarismeren suojelurahasto.

Kartta 1.
Luontonselvityskohteet Brättnäsviken ja Gundvik.

Maasto- kartoitukset 2020

2

Linnustoa ja viitasammakoita selvitettiin Brattnäsvikenillä 27.4. ja 24.5. maista käsin, sekä 6.5. soutuveneellä liikkuen. Gundvikenillä linnustoa ja viitasammakoita selvitettiin 27.4. veneellä sekä 7.5. ja 24.5. maista käsin. Muita alueita käytiin läpi vain katselmu-
luontoisesti 27.4., kuitenkin huomiota/havaintoja kirjaten. Kartoitusalueiden tarkemmat rajaukset käyvät ilmi kohdekuvasten reviirikartoilta. Olosuhteet tutkimusajankohtana olivat seuraavat:

Sudenkorentoja selvitettiin Brattnäsvikenillä maitse sekä soutuveneellä liikkuen.

- 18.5., Puolipilvistä 2/8 ilman lämpötila +10–12 astetta, tuuli lännestä 5–7m/s. Ei vielä havaintoja sudenkorennoista.
- 1.6., tuuli 3–5m/s. Aluksi aurinkoista, myöhemmin kevyttä pilviverhoa ja ilman lämpötila +20-23 astetta, tuulen voimakkuus aluksi 3-5m/s, joka lisääntyi iltapäivästä, mikä häytti sudenkorentojen lentoliikennettä olennaisesti.
- 7.8., Aurinkoinen päivä, pilvet (1/8), ilman lämpötila +24 astetta, tuuli länsiluoteesta 2–4m/s.

Bratnäsissä alueen eteläpäässä olevalle avoimelle vesialueelle ei ollut mahdollista päästä millään kulkuvälineellä (vene, kanootti, kelluntarengas). Kyseistä aluetta havainnointiin kiikaroimalla lähimmiltä ranta-alueilta.

Gundvikenillä vastaavasti sudenkorentoja tutkittiin pääsääntöisesti veneellä, mutta myös luoteisosa suojelualueesta maitse kävelen molempien rantojen osalta.

- 18.5., Puolipilvistä (2/8), ilman lämpötila +10–12 astetta, tuuli lännestä 5–7m/s. Ei vielä havaintoja sudenkorennoista.
- 2.6., Aurinkoinen päivä, pilvet (1/8), ilman lämpötila +19–20, aluksi tuuli lounaasta 3–5m/s, myöhemmin iltapäivästä tuuli yltyi kovaksi ja kartoitus lopetettiin tältä päivältä.
- 3.6., Aurinkoinen päivä, pilvet (1–2/8), ilman lämpötila +17–19, tuuli lounaasta 3–5m/s.
- 7.8., Aurinkoinen päivä, pilvet (1–2/8), ilman lämpötila +17–19, tuuli lounaasta 3–5m/s.

Linnusto- ja viitasammakkoselvityksistä vastasivat ensisijaisesti kokenut linnustokartoittaja Pekka Alho, sekä luontokartoittaja Jussi Niemi. Kartoituksiin osallistuivat myös biologi Juha Kääriä ja luontokartoittaja Teemu Santonen.

Hyvin lauhan talven ja alkukevään jälkeen sää oli huhtikuulta aina kesäkuun alkuun varsin viileä, ilman juuri minkäänlaisia lämpövirtausten jaksoja. Vasta noin kesäkuun puolivälissä säätyyppi viimein muuttui ja kesäiset kelit saapuivat.

Tulokset: Brattnäsviken

3

Brattnäsinlahti osoittautui varsin monipuoliseksi tutkimuskohteeksi luontoarvojensa osalta. Rungas ruovikkolajisto ja esiintyvä uhanalaislajisto tuo esille niitä haasteita, joita ruo'on korjuussa suojelualueilla laajemminkin kohdataan. Huolellisesti suunniteltuna ja toteutettuna järviruo'on korjuu voi kuitenkin olla osa kunnostustoimia, joilla parannetaan ja/tai ennallistetaan kohteen monimuotoisuushyötyjä. Liika rehevöityminen on ihmisen aiheuttamaa, joten myös korvaavia ja ennallistavia toimia tarvitaan. Ruovikkoisen suojelukohteen arvot eivät useinkaan ole paranemaan päin kategorisen suojelun myötä, vaan umpeenkasvu voi edelleen heikentää monen lajin esiintymisen edellytyksiä.

Kuva 1.

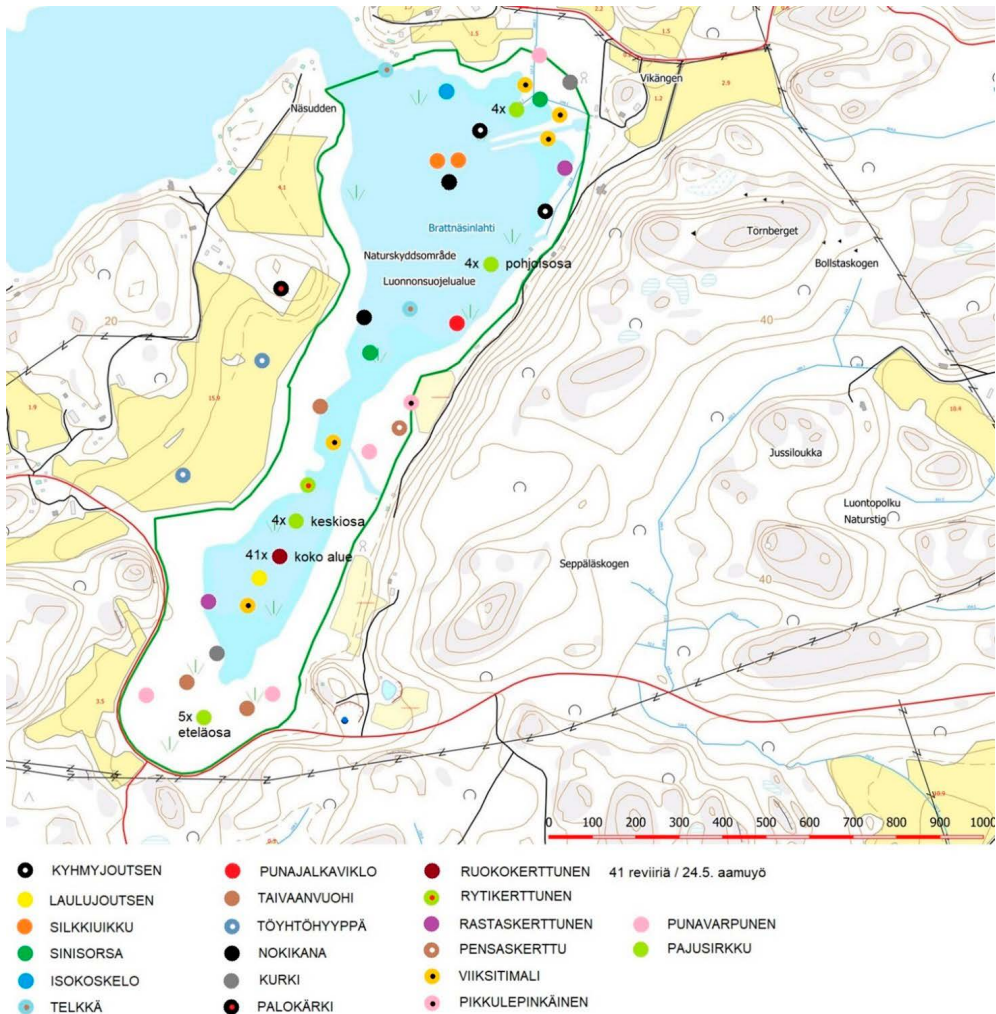
Aamuöinen Brattnäsviken kuvattuna etelästä pohjoisen suuntaan 24.5.2020 © Pekka Alho.

3.1 Brattnäsvikenin linnusto

Brattnäsviken on etelä- ja keskiosastaan lähes kokonaan umpeenkasvanut järviruokokasvustojen leviämisen takia. Keskellä eteläosaa on vielä pienehkö avovesialue. Kapeampi keskiosa on kuivuneempi ja siitä mm. peurat vaikuttivat kulkevan melko sujuvasti lahden poikki. Tämä tarkoittaa käytännössä, että myös maapedot kuten esim. supikoirat ja ketut pääsevät helposti liikkumaan ruovikossa. Pohjoisosa on mosaiikkimaisempi avovesialueineen, tarjoten vesilinnustolle sopivamman elinympäristön.

Vesilinnuista huomionarvoisin oli taantunut ja uusimmassa kansallisessa uhanalaisluokituksessa (Punainen kirja 2019) erittäin uhanalaiseksi luokiteltu nokikana (EN) kahden parin voimalla. Lajistoon kuuluivat myös silmälläpidettäväksi (NT) luokitellut silkkiuikku ja isokoskelo, joka ei tässä yhteydessä ole kovin merkittävä laji. Sen kanta on taantunut, mutta laji pesii edelleen yleisenä Saaristomeren alueella.

Kahlaajista merkittävin havainto oli taivaanvuohi (NT), joita havaittiin kolme reviiriä. Muutoin kahlaajia oli umpeenkasvaneille kohteille tyypillisesti vain niukasti, yksi pari punajalkavikloja, sekä mahdollisesti rantasipi (vain yksi muutonaikainen havainto, ei selvää reviiriä).

Kartta 2.

Brattnäsviskenin linnusto.

Varpuslinnuista lahdella pesi huomionarvoinen, yllättävänkin suuri ruokokerttuskanta (41 paria). Kartoitusaikaan 24.5. lajin muutto on ollut vielä osin kesken ja joukkoon on saattanut mahtua jokunen muutolla laulanut yksilö, mutta toisaalta muutolta on voinut vielä kesäkuunkin puolella saapua uusia viimeisiä yksilöitä, varsinkin kun kevät oli melko viileä kautta linjan. Käytännössä nämä ovat marginaalisia, eivätkä vaikuta saatuun kokonaiskuvaan. Ruokokerttunen nostettiin uusimmassa vuoden 2019 kansallisessa uhanalaisluokituksessa silmälläpidettäväksi (NT) lajiksi.

Ehkä arvokkain pesivä varpuslintu Brattnäsvikenillä oli rastaskerttunen, jonka uhanalaisuus on pidempään ollut vaarantunut (VU). Lajilla todettiin kaksi reviiriä, etelä- ja pohjoispäässä yksi kummassakin. Myös järviruokokasvustoihin erikoistuneen vaarantuneeksi (VU) luokitellun viiksitimalin runsas esiintyminen oli positiivista. Lajilla havaittiin vähintään viisi reviiriä. Edeltäneet leudot talvet lienevät suosineen kannan vakiintumista. Taantunut pajusirkku esiintyi niin ikään kohtalaisen runsaana ja sen uhanalaisuus on nykyisin myös (VU).

Silmälläpidettäväksi (NT) luokitellut pensaskerttu ja punavarpuksen esiintyivät lahden reunamilla muutamien pariin voimin. Hiirihaukka (VU) pesi luultavasti jossain lähistöllä, mutta ei kuulu varsinaisesti kosteikkojen ja merenlahtien lajistoon.

Lahden pesimälajistosta osa kuuluu EU:n lintudirektiivin perusteella suojeltaviin lajeihin. Nämä lajit ovat pääosin Suomessa muuta EU:ta vahvempi kanta ja juuri siksi näiden lajien ja niiden elinympäristöjen suojelusta Suomella on erityisvastuu. Näin ollen esim. kurjen tai laulujoutsenen yksittäiset parit eivät ole Paraisten tyyppisen suhteellisen pienialaisen kohteen tarkastelussa etusijalla, sillä näiden kanta ja suojelutaso Suomen tasolla on suotuisa.

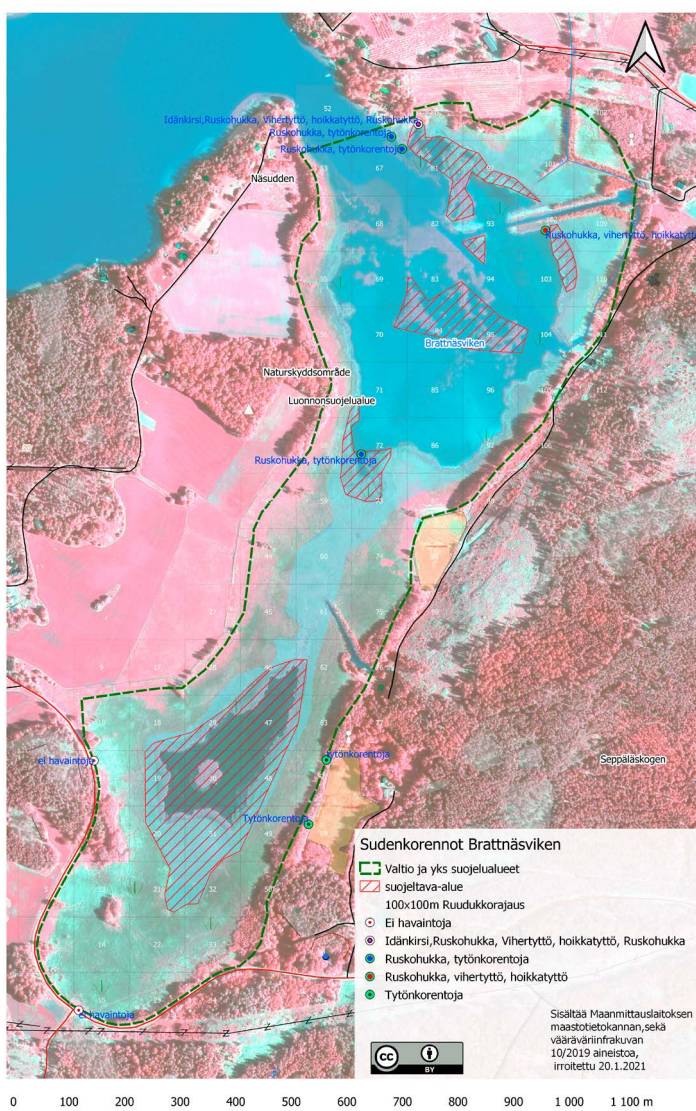
Brattnäsviken osoittautui ruovikkojen varpuslintulajiston suhteen yllättävän arvokkaaksi kohteeksi. Muu lintulajisto ei ollut vastaavan oleellista ja esim. sellaisten lajien kuin kaulushaikaran ja luhtakanan puuttuminen vaikutti suorastaan oudolta. Luultavasti alue on liian kuiva eteläosistaan ja kaipaisi lisää saarekkeisuutta ja avovettä, jotka samalla osaltaan estäisivät maapetojen vapaata kulkua ruovikossa.

3.2 Brattnäsvikenin sudenkorennot

Brattnäsviken on monipuolinen alue erilaisille sudenkorennoille. Mosaiikkimainen pohjoisosa pienine lahdelineineen, matala vesisyvyys sekä runsas ruokokasvustojen määrä tarjoavat hyvän lisääntymisalueen sudenkorennoille. Lahden poukammat ovat usein suojaisia myös kovilta tuuilta mahdollistaen kuoriutumisen näillä alueilla hyvinkin runsaana. Eteläosa suojelualueesta on varsin runsaan, lähes läpipääsemättömän ruokokasvuston valtaama. Yksittäinen isompi kirkasvetinen avonainen alue (n.6 ha) olisi ollut mielenkiintoinen kohde tutkia, mutta pääsy alueelle ei ollut mahdollista kesäaikaan.

Tehty tutkimus keskittyi ensisijaisesti kohteella mahdollisesti esiintyviin uhanalais- ja direktiivilajeihin. Sudenkorentolajisto oli matalalle ruovikkoiselle merenlahdelle tyyppilinen, jopa harvinaisempaa mutta yleistynyttä **Idänkirsikorentoa** (kuva 3) myöden. **Laji kuuluu Luontodirektiivin IV(a) listaan, jossa edellytetään tiukkaa suojelua. Lisääntymis-**

paikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Laji on myös rauhoitettu Luonnonsuojelulain perusteella. Tätä lajia esiintyi tässä kartoituksessa vain muutamissa kohdissa alueen pohjoisosan luoteiskulmassa olevassa lahdelmassa (ks. kartta 4 sudenkorennot Brattnäs).

Kartta 3.

Sudenkorentohavainnot Brattnäsviken ja leikkulta säästettäväksi ehdotetut alueet.

Tulevan ruovikoiden leikkuun kannalta on olennaista, että nämä alueet, jossa Idänkirsikorentoa esiintyi, jätetään käsittelemättä riittävän laajasti. Laji talvehtii muista sudenkorennoista poiketen maalla ruokojen ja muiden kasvustojen seassa ja tämä lajille ominainen piirre on hyvä pitää mielessä suunniteltaessa ruovikon poistoa.

Muita lajeja (taulukko 1) kirjattiin satunnaisesti. Sudenkorentojen ruutukohtaista runsautta ei arvioitu. Valtalajina koko alueella esiintyi Ruskohukankorento. Muista lajeista voidaan mainita Karvaukonkorento, joka on hyvin vähälukuinen ja melko harvinainenkin laji, jota Brattnäsvikenissä havaittiin muutamia yksilöitä kartoitusten aikana.

Kuva 2.

Idänkirsikorento, vasemmalla ja Karvaukonkorento (Koiras), 1.6.2020 © Jussi Niemi.

Taulukko 1.

Lajilista Brattnäsviken (koordinaatit ETRS-89/TM 35 FIN).

Lajit Brattnäsviken	1.6.2020	7.8.2020	sukupuoli	x-koord	y-koord
Keijukorennot (Lestidae)					
Idänkirsikorento (<i>Sympecma paedisca</i>)	x		Na+Ko+pa	22.35559	60.27683
Tytönkorennot (Coenagrionidae)					
Vihertytönkorento (<i>Coenagrion armatum</i>)	x	x	Na+Ko+pa		
Hoikkatytönkorento (<i>Ischnura elegans</i>)	x	x			
Ukonkorennot (Aeshnidae)					
Karvaukonkorento (<i>Brachytron pratense</i>)	x		Na+Ko+pa		
Vaskikorento (<i>Cordulia aenea</i>)	x	x			
Välkekorento (<i>Somatochlora metallica</i>)	x	x			
Hukankorennot (Libellula)					
Ruskohukankorento (<i>Libellula quadrimaculata</i>)	x	x			

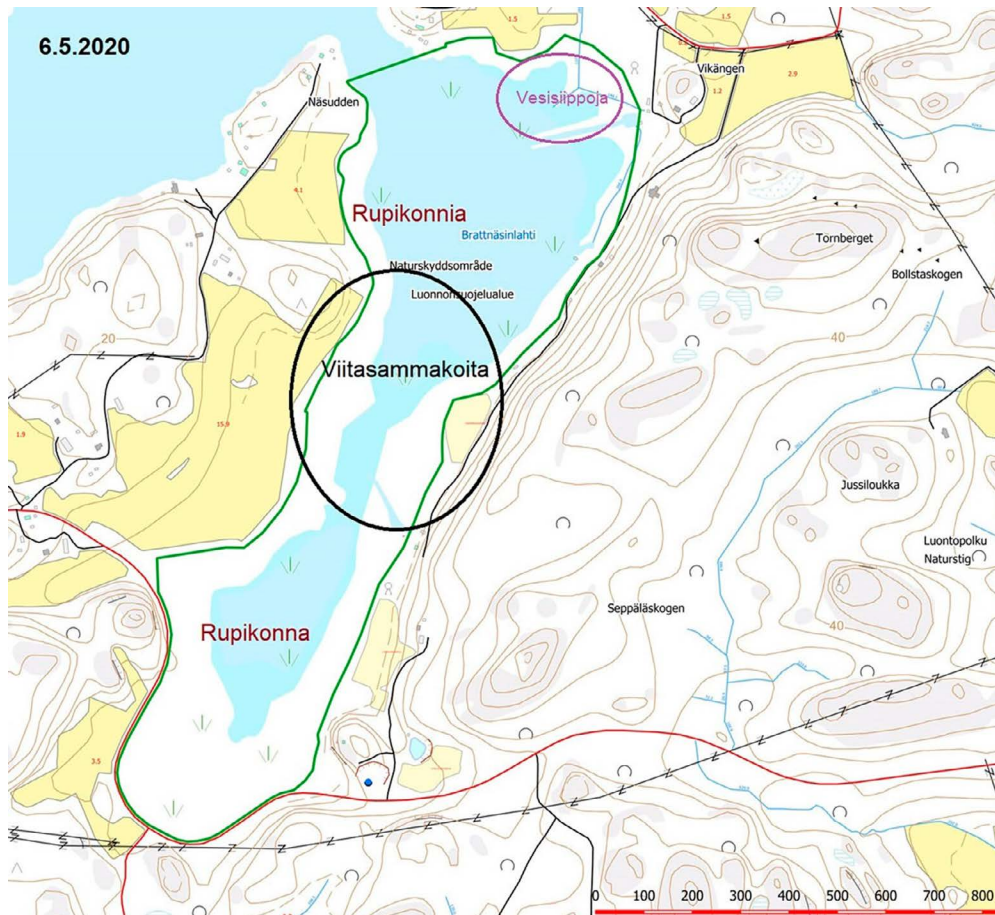
Na=naaras, Ko=koiras, pa=parittelua

3.3 Brattnäsvikenin viitasammakot ja lepakkohavainto

Viitasammakoita havainnoitiin kaikilla maastokäynneillä, mutta vain lajin kartoitukseen erityisesti suunnattu veneilykäynti 6.5. iltayöllä tuotti tulosta. Kartoituksen perusteella viitasammakot keskittyivät lahden keskiosaan, laajemman avovesialueen eteläisiin osiin. Viitasammakoita oli äänessä sen verran runsaasti, ettei yksilömääriä lähdetty arvioimaan, mutta puhutaan luokkaa 10–20 yksilöstä/alue.

Rupisammakkoita oli äänessä myös runsaasti ja havainnot on kirjattu *kartalle 4*.

Iltoyöllä 6.5. lahden pohjoiskoillisessa osassa risteili vähintään kolme lepakkoa (ilmeisesti vesisiippoja) (*vrt. kartta 2*). Kaikki lepakkolajit ovat Suomessa rauhoitettuja.

Kartta 4.

Viitasammakot, rupisammakot ja lepakot / Brattnäsviken.

Tulokset: Gundvik

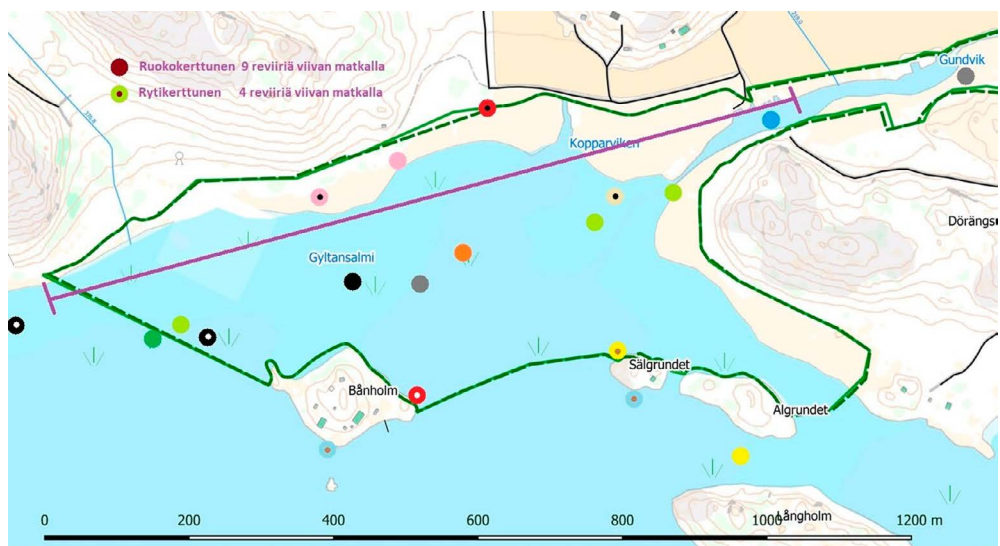
4

Gundvik koostuu suojellusta merenlahdesta ja sen jatkumosta, Långängenistä. Långängen on nimensä mukaisesti pitkä niitty, joka on suojelualueen osalta pääosin laitumena, mutta myös laitumen ja suojelualueen itäpuoli vaikuttaisi olevan tärkeä osa kokonaisuutta. Tämä käy ilmi mm. linnuston reviirien sijoittumisesta (ks.kartta 5a,b). Långängenin läpi kulkeva oja oli hiljattain perattu.

4.1. Gundvikenin linnusto

Gundvikenin Merenlahden puolta hallitsevat laajat ruovikot, joita halkoi kaksi veneväylää. Arvolajistoon kuuluivat linnuston osalta lintudirektiivin lajeihin kuuluva kaulushaikara, sekä vaarantuneeksi luokiteltu viiksitimali (VU). Varpuslinnuston määrän ja laadun osalta Gundvik oli selvästi Brattnäsvikeninä tavanomaisempi. Långängen taas on niitty/laidun-tyyppinen.

Kartta 5a.

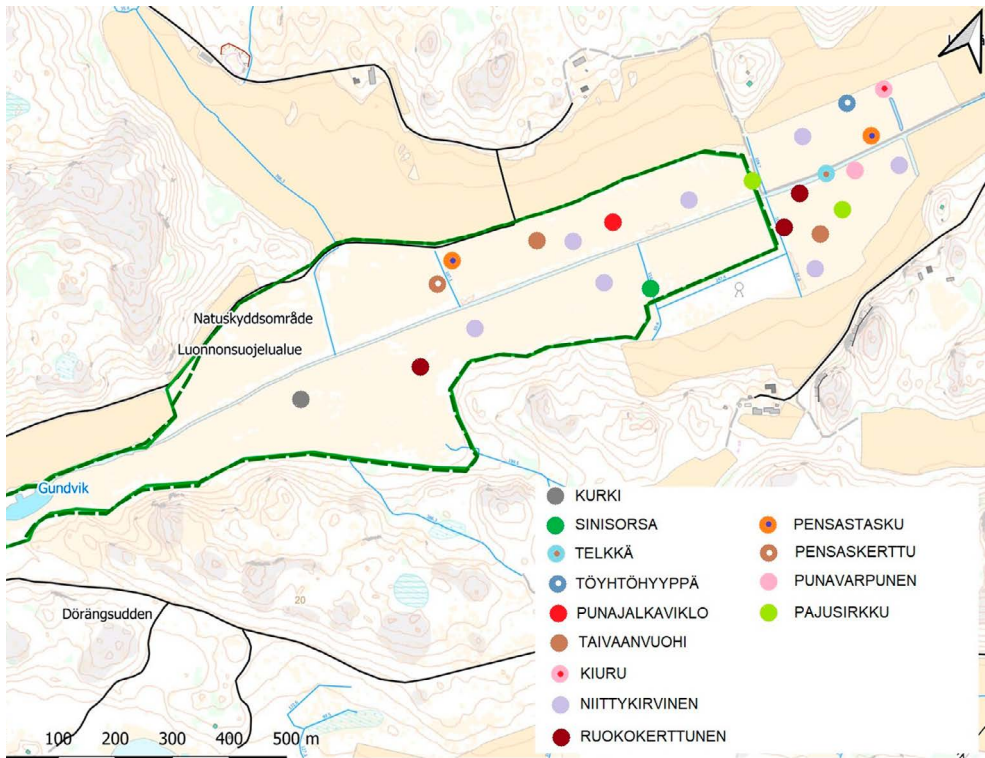
Gundvik, linnusto, meren puoli.

Kuva 4.

Gundvik, Kopparvikenin läheistä hoidettua rantaniittyä 2.6.2020

© Jussi Niemi.

Kartta 5b.

Gundvik, Långängen, linnusto, niityn/laitumen puoli.

Kuva 5.

Långängenin läpi kulkeva oja oli perattu ja perkauksesta syntyneet ruoppausmassat läjitetty laitumelle

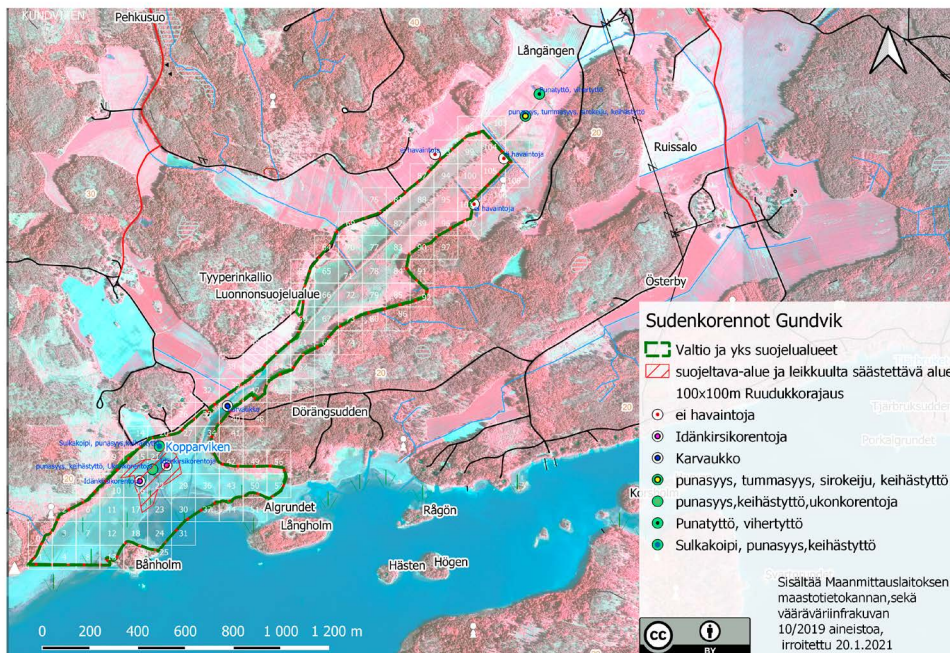
© P. Alho

4.2 Sudenkorennot

Gundvik on sudenkorennoille hyvä esiintymisalue, varsinkin Gundvikuddenin, Bonholm ja Kopparvikenin välinen suojelualueen osa. Alue on monimuotoinen uomineen ja pienine lahdelmineen. Koilliseen menevä kapeahko suojelualueen osa on lähes umpeenkasvanutta ruovikkoa, mutta länsipuolella oleva laidunniitty tarjoaa potentiaalisen habitaatin erittäin uhanalaiselle **(EN) Kääpiötytönkorennoille**. Tätä lajia on runsaimmin tavattu Hangon itäpuolisilta alueilta, lähinnä flada-tyyppisiltä alueilta. Tässä kartoituksessa ei kuitenkaan näiden muutaman harvan inventointipäivän aikana ko. lajia havaittu. Muuten sudenkorentolajisto oli hyvin saman kaltainen kuin Brattnäsvikenissä, tosin lajistoltaan hiukan runsaampi. Sulkeutuneet Ruovikot eivät tarjoa hyvää habitaattia korentojen lisääntymiselle, vaikka aikuisten korentojen lentoliikennettä näkyikin kohtalaisesti ruovikoiden yllä.

Kopparvikenin lahdelmasta (ks. kartta 6) löytyi myös Idänkirsikorentoja. Laji kuuluu Luontodirektiivin IV(a) listaan, jossa edellytetään tiukkaa suojelua. **Lisääntymispaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä.**

Valtalajina oli tytönkorennot lähinnä niityillä ja ranta-alueilla. Vaski - ja Ukonkorennot viihtyivät avoimien kulkuväylien läheisyydessä. Osa kirjatuista sudenkorennoista havaittiin varsinaisen suojelualueen ulkopuolelta.

Kartta 6.

Sudenkorentojen esiintyminen Gundvikissä ja leikkuiltä säästettäväksi ehdotettu alue.

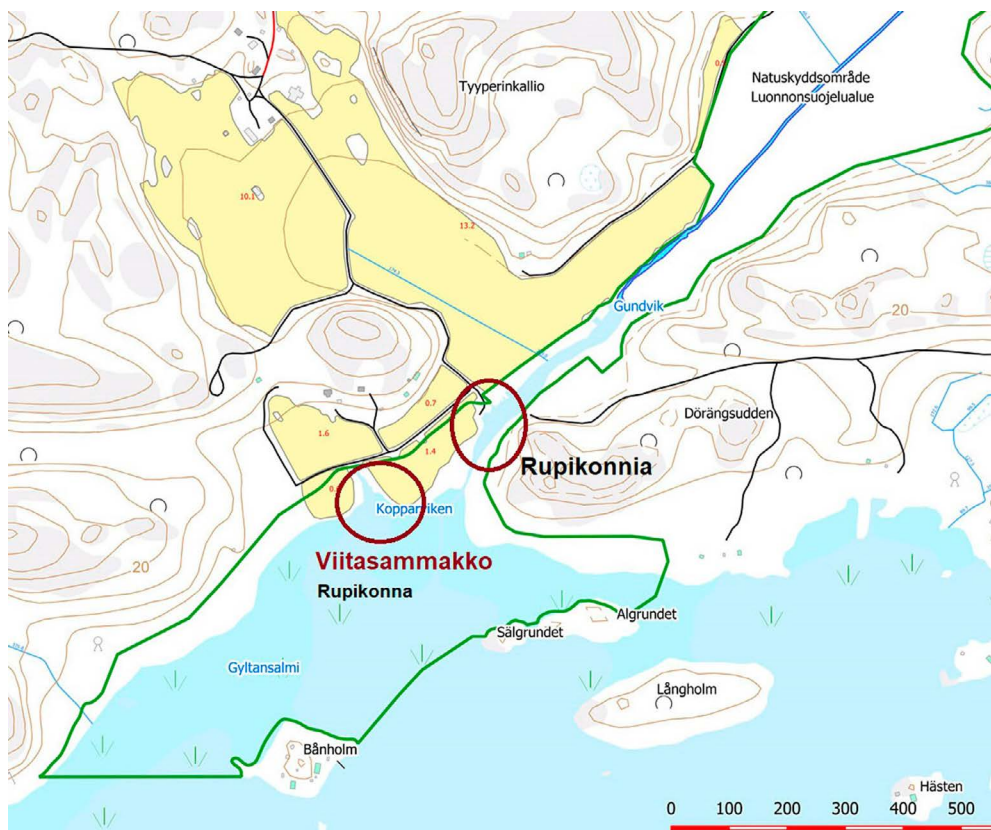
Kuva 6.

Punasyyskorento vasemmalla ja Kirjoukkorento © Teemu Santonen.

Taulukko 2.

Sudenkorentojen lajilista Gundvik (koordinaatit ETRS-89/TM 35 FIN).

Lajit Gundvik	2.6.2020	3.6.2020	7.8.2020	x	y
Keijukorennot (Lestidae)					
Sirokeijukorento (<i>Lestes sponsa</i>)			x		
Idänkirsikorento (<i>Sympecma paedisca</i>)	x			22.34963	60.24317
Tytönkorennot (Coenagrionidae)					
Vihertytönkorento (<i>Coenagrion armatum</i>)	x				
Keihästytönkorento (<i>Coenagrion hastulatum</i>)			x		
Punatyttökorento (<i>Pyrrosoma nymphula</i>)		x			
Okatyttökorento (<i>Enallagma cyathigerum</i>)	x	x			
Hoikkatyttökorento (<i>Ischnura elegans</i>)	x	x			
Sulkakoipikorennot (Platycnemididae)					
Sulkakoipikorento (<i>Platycnemis pennipes</i>)			x		
Ukkorennot (Aeshnidae)					
Karvaukkorento (<i>Brachytron pratense</i>)	x	x			
Kirjoukkorento (<i>Aeshna cyanea</i>)			x		
Vaskikorento (<i>Cordulia aenea</i>)		x			
Välkekorento (<i>Somatochlora metallica</i>)		x			
Hukankorennot (Libellula)					
Ruskohukankorento (<i>Libellula quadrimaculata</i>)	x				
Merisinikorento (<i>Orthetrum cancellatum</i>)	x				
Syyskorennot (Sympetrum)					
Tummasyyskorento (<i>Sympetrum danae</i>)			x		
Punasyyskorento (<i>Sympetrum vulgatum</i>)			x		

Kartta 7.

Gundvik, viitasammakko ja rupikonna.

4.3. Gundvikin viitasammakot

Gundvikin ainoa viitasammakkohavainto tehtiin läntisemmän venevalkaman luona yöllä 7.5.2020. Långängenin osalta havaintoja ei tehty, joskin kartoitus jäi riittämättömäksi lahden ja niityn väliseltä alueelta, samoin kuin Gyltansalmen läntisemmän osan osalta, sillä myöhempien linnusto- ja sudenkorentokartoituskäyntien aikaan laji on yleensä jo hiljentynyt, eikä sitä helposti havaitse. Veneen yöllinen käyttö olisi voinut paljastaa lisää sammakoita. Kartoituksen perusteella viitasammakko esiintyy Gundvikissä, mutta on luultavasti siellä vähälukuisempi kuin kuin Brattnäsvikenillä.

Tulosten arviointi

5

5.1 Kohteiden arvo ja uhanalaisuus

Linnuston osalta molemmilla kohteilla on huomionarvoista lajistoa. Kohteiden pesimälinnuston uhanalaisuus on koottu taulukkoon 3.

Taulukko 3.

Lintulajien uhanalaisuus Parainen Brattnäs ja Gundvik.

Laji	Status	Lintudirektiivi	Brattnäs	Gundvik
Laulujoutsen		D	X	X
Isokoskelo	NT		X	X
Silkkiiukku	NT		X	
Kaulushaikara		D		X
Hiirihaukka	VU		X	
Merikotka		D		(X)
Nokikana	EN		X	X
Kurki		D	X	X
Töyhtöhyppä			X	X
Punajalkaviklo	NT		X	X
Taivaanvuohi	NT		X	X
Käenpiika	NT		X	
Palokärki		D	X	
Niittykirvinen	A			X
Pensastasku	VU			X
Ruokokerttunen	NT		X	X
Rytikerttunen			X	X
Rastaskerttunen	VU		X	
Pensaskerttu	NT		X	X
Viiksitimali	VU		X	X
Pikkulepinkäinen		D		X
Punavarpunen	NT		X	X
Pajusirkku	VU		X	X
Erittäin uhanalaiset (EN)				
Vaarantuneet (VU)				
Silmälläpidettävät (NT)				
Alueellisesti uhanalainen (A)				
EU Lintudirektiivi (D)				

Tuloksista huomionarvoisimpina nousevat esiin nokikana, rastaskerttunen, viiksitimali, kaulushaikara ja pajusirkku. Ruokokerttunen on huomionarvoinen, sillä laji esiintyi runsaana erityisesti Brattnäsissä. Myös taivaanvuohia oli kohtalaisesti. Kansallisen uhanalaisluokituksen mukaisista lajeista (Suomen lajien uhanalaisuus 2019 – punainen kirja)

hiirihaukka, merikotka, palokärki ja käenpiika liittyvät kosteikkoja ympäröiviin rantametsiin, eivät niinkään itse kohteisiin. EU:n lintudirektiivin lajien osalta kumpikaan kohde ei ole erityisen merkittävä pienten parimäärien vuoksi. Lintudirektiivin tarkoitus on turvata lajeille suotuisa suojelutaso Suomen tasolla.

Brattnäsinlahden varpuslinnusto oli varsin runsas ja laadukas. Usein painotus suojelukohteilla kohdentuu mm. vesi- ja rantalinnustoon, sekä petolinnustoon, mutta Brattnäsvikenin nykyinen linnustollinen arvo perustuu juuri usein niin aliarvotettuun varpuslinnustoon. Linnuston näkökulmasta maapetojen liikkuminen on nykyisellään helppoa koko etelä- ja keskiosassa, josta mm. peurat kulkivat läpi. Vain mittavilla ruoppauksilla olisi mahdollista tuottaa lisää avovesistöä, erillisiä saarekkeitä, palauttaa vesi- ja rantalinnustoa, sekä hankaloittaa mm. kettujen ja supien kulkua alueella.

Gundvikin merenlahti ja Långängenin niitty laidun ovat luonteeltaan erityyppisiä, eivätkä tällä hetkellä täysin yhdisty yhtenäiseksi merenrantalaidun kokonaisuudeksi. Merenpuolinen osa on linnustoltaan Brattnäsiä vaatimattomampi. Långängenin läpi kulkeva laskuoja oli harmillisesti, vaikka maatalouden näkökulmasta ymmärrettävästi perattu vuoden 2020 aikana. Ojan perkaus tulee heikentämään kohteen luontoarvoja. Kuten reviiirkartasta 5 b on nähtävissä, melkein pä hienoin osa, luonnonmukaisempi kosteapohjainen niittyalue, jää suojelurajauksen ulkopuolelle ja on vaarassa tulla kuivatetuksi pelloksi. Asia ei liity ruohon korjuuseen, mutta **Långängenin sola tulisi kokonaisuudessaan kunnostaa arvokkaaksi kosteikoksi, jota se vielä osin edelleen on.** Paikan maastonmuodot ja asumattomuus mahdollistaisivat ilmeisen luontevasti kunnostuksen. Kosteikko voitaisiin hakea esim. ympäristötuen piiriin.

Sudenkorentojen osalta molemmat alueet ovat luokiteltavissa lähes samanarvoisiksi. Tutkituilla alueilla on tyypillistä sulkeutuneen merenlahden sudenkorentolajistoa, mutta molemmilta alueilta havaittu Idänkirsikorento nostaa statusta korkeammalle. Laji on rauhoitettu Luonnonsuojelulain perusteella.

Idänkirsikorento on kohtalaisen vakiintunut etelä - rannikolla ja näyttää leviävän kohti sisämaata. Paraisilta on tavattu ilmeisesti ensimmäinen talvehtinut Idänkirsikorento vuonna 2017 (TS-16.3.2017). Osa tämänkin kartoituksen Idänkirsikorenoista oli talvehtineita yksilöitä (siniset silmät).

Molempia alueita voidaan hyvästä syystä pitää tärkeänä koko sudenkorentojen elinkierron kannalta. On hyvä muistaa, Idänkirsikorenon poikkeava talvehtiminen muihin sudenkorentoihin verrattuna. Talvehtiminen tapahtuu maalla, pensaiden ja risukoiden joukossa. Pelkästään ruovikkoalueiden suojelu ei mahdollisesti yksin riitä turvaamaan lajin elinvoimaisuutta.

5.2 Tulosten arviointi ruo'on korjuun näkökulmasta

Ruokomateriaalia molemmilla alueilla on riittävästi leikkuutakin ajatellen. Suunnitelmallisuutta kuitenkin tarvitaan, vaikka oikein toteutetulla leikkuulla voidaan luultavasti parantaa eliölajiston elinolosuhteita entisestään. Ruokoprojektin kannalta leikattavaa aluetta riittää, väylien avaaminen ja avoimen pinta-alan lisääntyminen tuskin vaarantaa Idänkirsikorenon selviytymistä alueella, kunhan muutama lahdelma suojelualueelta vähintäänkin jätetään tulevien leikkuiden ulkopuolelle.

Brattnäsin alueen tärkeimmät suojeltavat alueet (6) on merkitty karttaan 3. Tärkeimpänä rajauksena on lahden koilliskulman suojaiset poukamat ja mosaiikkimaiset pienipiirteiset alueet. Eteläosan erillinen vesialue ja sen välitön lähiympäristö ei ollut saavutettavissa yrityksestä huolimatta, mutta näyttää ilmakuvaankin perusteella erittäin hyvältä alueelta, niin sudenkorenoille kuin linnuillekin. Ruovikkoa ei tulisi avata koko matkalta avonaisempaan osaan lahtea, koska silloin menetetään kirkkaan veden alue ja tämän alueen monimuotoisuus.

Gundvikenin suojeltavat alueet (2) löytyvät karttakuvasta 6. suojeltavat alueet sijaitsevat alueen merenpuoleisessa osassa. Tässä osassa on vaihteleva mosaiikkimainen vanhan ruovikon alue, joka on tärkeä säilyttää. Veneväylät vapaa-ajanasunnoille ja asunnoille voidaan luonnollisesti pitää auki tarvittavin keinoin.

Linnuston näkökulmasta Brattnäsvikenin pohjoisosissa tulisi säilyttää jo olemassa olevia mosaiikkimaisia elementtejä. Eteläosassa korjuu voisi tapahtua maalta käsin tapahtuvana leikkuuna, joka viimeisteltäisiin laidunnuksella. Erillisen lampareen ympäristö jäisi ennalleen.

Linnuston näkökulmasta Gundviken on helpompi tapaus leikkuille, sillä arvokkaampi lajisto osuu merialueen puoleisella osalla paljolti samoille sijoille korentojen ja viitasammakoiden kanssa. Mosaiikkimaisuutta olisi silti leikattavilla osilla hyvä tuottaa lisää. Långängenin puolella leikattavaa ruovikkoa ei juuri ole, yhdistävässä uomassa kyllä.

Molempien suojelualueiden karttarajauksissa on myös huomioitu linnut, sekä viitasammakot sudenkorentojen lisäksi.

Lähteet

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019: Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s. Saatavilla: <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/299501>

Karjalainen, S.: Suomen sudenkorennot (2010)

Sudenkorentoseuran kotisivut: WWW.sudenkorento.fi